

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2016. gada 10. novembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneses Daiga Rezevska un Ineta Ziemele,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 258/2016),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 464. panta trešo daļu un 4.¹ daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 90. un 92. pantam.

2. Civilprocesa likuma 464. panta trešā daļa nosaka: “Ja tiesnešu kolēģija vienbalsīgi atzīst, ka kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma, tā ar savu rīcības sēdes lēmumu atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību.”

Savukārt šā panta 4.¹ daļa paredz, ka Augstākās tiesas rīcības sēdē tiesnešu kolēģija Civilprocesa likuma 464. panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā minēto lēmumu, tostarp lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, var sastādīt rezolūcijas veidā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;

4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Savukārt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesas kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums izvērtēt likuma normu atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģija rīcības sēdē, pamatojoties uz apstrīdētajām normām, ir atteikusies ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar Pieteikuma iesniedzēja kasācijas sūdzību. Tādējādi apstrīdētās normas Pieteikuma iesniedzējai ir piemērotas.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likums noteic, ka personas pieteikums Satversmes tiesai ir atzīstams par konstitucionālo sūdzību un lieta ierosināma tad, ja tas atbilst prasībām, kas noteiktas šā likuma 18. un 19.² pantā.

6.1. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visus vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus, vai arī, ja šādu līdzekļu personai nav.

Apstrīdētās normas Pieteikuma iesniedzējai ir piemērotas ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas (*datums*) rīcības sēdes lēmumu, kas ir galīgs un nav pārsūdzams. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējai nav citu iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Tomēr no pieteikumam pievienotajiem materiāliem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja (*datums*) ir vērsusies pie Augstākās tiesas priekšsēdētāja ar lūgumu izskatīt jautājumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu lietā [..].

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka subsidiaritātes principa ievērošanai nepieciešams izsmelt reālās un efektīvās iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības, nevis izmantot

jebkurus teorētiski iespējamus tiesību aizsardzības līdzekļus, kas varētu jebkādā veidā attiekties uz pieteikuma iesniedzēja situāciju (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*). Līdz ar to vēršanās pie Augstākās tiesas priekšsēdētāja ar lūgumu izskatīt jautājumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu nav uzskatāma par vispārējo tiesību aizsardzības līdzekli Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas izpratnē.

6.2. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otro teikumu, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no (*datums*), kad ir pieņemts un stājies spēkā Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes lēmums, ar kuru atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību pēc Pieteikuma iesniedzēja kasācijas sūdzības.

Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2016. gada 10. oktobrī.

Tādējādi Satversmes tiesas likumā noteiktais sešu mēnešu termiņš nav ievērots un iesniegtais pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas prasībām.

7. Lai arī ir konstatēts, ka pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām, konkrētajā gadījumā Satversmes tiesas kolēģija uzskata par lietderīgu norādīt arī uz pieteikuma neatbilstību Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato apstrīdētās normas (nevis tās piemērošanas rezultāta) neatbilstība katrai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Likuma prasība par juridisko pamatojumu nozīmē, ka pieteikuma iesniedzējam visupirms ir pienākums sniegt juridiskus argumentus tam, vai konkrētā situācija skar attiecīgo pamattiesību tvērumu.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka ar iepriekš minētā rīcības sēdes lēmuma pieņemšanu, kas pamatots ar apstrīdētajām normām, tiek pārkāptas tai Satversmes 90. un 92. pantā noteiktās pamattiesības. Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģija šajā lēmumā atsaucoties tikai uz apstrīdētajām normām, to īpaši nepamatojot.

Tomēr Pieteikuma iesniedzēja nav norādījusi juridiskus argumentus tam, ka no Satversmes 90. un 92. panta izrietētu likumdevēja pienākums nodrošināt, lai katrs Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas rīcības sēdes lēmums, ar kuru atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību, būtu motivēts. Pieteikumā ietvertie Pieteikuma

iesniedzējas apsvērumi attiecas nevis uz apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmei, bet gan uz to piemērošanu vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka vispārējās jurisdikcijas tiesas veiktās tiesību normu interpretācijas, piemērošanas vai pierādījumu pārbaudes pārvērtēšana saskaņā ar Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. pantu nav Satversmes tiesas kompetencē. Satversmes tiesai nav paredzētas tiesības izvērtēt vispārējās jurisdikcijas tiesu nolēmumu tiesiskumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2009. gada 3. jūnija sprieduma lietā Nr. 2008-43-0106 12. punktu*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 258/2016).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 3. kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova